

REFERAT

Sagsbehandler: MOC
Sagsnummer: 2014/001184
10. april 2014

NORDEFKO FORSVARSMINISTERMØDE 8. – 9. APRIL 2014 I TROMSØ

Resumé: Det første NORDEFKO forsvarsministermøde i 2014 bar præg af situationen i Ukraine og Rusland, hvor der var enighed om at stå sammen, vise støtte til ikke mindst Ukraine og de baltiske lande og i øvrigt følge den fælles internationale linje i især EU. Derudover var der drøftelser om det kommende NATO-topmøde, og Danmark, Norge og Island bekræftede klar støtte til, at Sverige og Finlands papir om udviklingen for partnere for alliancen. Der var enighed om at arbejde mod yderligere samarbejde omkring kapacitetsopbygning i skrøbelige stater og fortsat søge fælles deltagelse i internationale militære operationer. Der var ligeledes enighed om at arbejde videre med militært samarbejde, herunder i forhold til bl.a. fælles lufttransport (NORTAT), ligesom en dansk briefing med konkret plan for fælles indkøb og opbevaring af flyammunition blev taget vel imod.

Rusland og situationen i Ukraine

Der var enighed om, at situationen i Ukraine og Ruslands handlinger fortsat var stærkt bekymrende. Udfordringerne i situationen var mangfoldige, og drejede sig bl.a. om, hvordan man bedst kunne søge at påvirke Rusland, hvordan man bedst kunne støtte Ukraine, og om hvad situationen ville betyde for nordisk sikkerhed nu og på sigt. Der var tale om et skifte, som man ikke havde ventet for bare få måneder siden.

Alle de nordiske lande havde suspenderet eller lagt det bilaterale forsvarssamarbejde på is bortset fra civilt rettet samarbejde i Arktis om eksempelvis eftersøgning og redning. Også besøg på højt niveau blev af alle som udgangspunkt undgået. Den finske forsvarsminister berettede om, at der var en fornyet debat i Finland om sikkerhed og herunder evt. NATO-medlemskab. Finland var i en delikat situation med en betydelig afhængighed af bl.a. samhandel med Rusland. I lighed med de øvrige lande fulgte man den fælles linje fra EU. Dette gjaldt også Norge, der lagde sig tæt op ad EU-linjen.

Fra dansk side betonedede forsvarsministeren desuden støtten til de baltiske lande og Ukraine, og ministeren orienterede om det kommende danske bidrag med seks F16-fly til Air Policing i Baltikum. Det var vigtigt klart at fordømme de russiske handlinger, men det skulle også understreges, at der ikke var nogen militær løsning på situationen. Ministeren bemærkede endvidere, at han den følgende dag havde møde med de tre baltiske forsvarsministre, og at han ville gengive de nordiske drøftelser og centrale budskaber overfor dem. Derudover bemærkede ministeren, at man ikke måtte glemme de øvrige lande, der kunne komme i klemme i forhold til Rusland.

Der var bred enighed om fortsat at søge en løsning på situationen gennem de internationale organisationer, herunder især EU og NATO. Men der var også enighed om, at fælles nordiske initiativer på relevante områder kunne være en idé. I den forbindelse blev det nævnt, at støtte til Ukraine og andre nabostater kunne overvejes i regi af det Nordisk-Baltiske Initiativ (NBI).

NATO-topmøde 2014

Indledningsvis blev Norge fra bl.a. dansk side gratuleret med udnævnelsen af Jens Stoltenberg som ny NATO-generalsekretær. Fra dansk og norsk side blev det herefter bemærket, at en række emner måtte forventes at dominere NATO-topmødet i Wales til efteråret. Udover situationen i Ukraine og Rusland var Afghanistan, partnerskaber, Smart Defence samt størrelsen og udnyttelsen af de nationale forsvarsbudgetter blandt disse emner.

Både fra dansk, norsk og islandsk side blev der udtrykt klar støtte til, at Sverige og Finland på topmødet opnåede status som særlige partnere for alliancen. Partnerskaber var vigtige for alliancen, også i lyset af behovet for yderligere byrdedeling. Sverige og Finland havde gjort sig fortjent til særlig status, hvilket også var i fælles nordisk interesse. Danmark tilføjede, at ikke mindst på et område som Smart Defence var partnerskaber ønskværdige.

Sverige og Finland kvitterede for støtten og udtrykte, at topmødet var vigtigt, ikke kun i forhold partnerskabsspørgsmålet, men i det hele taget i forhold til vigtige sikkerhedsmæssige spørgsmål. Den svenske forsvarsminister bemærkede samtidig, at det nordiske samarbejde var et godt forum til at få kendskab til, hvad der foregår i NATO.

Kapacitetsopbygning

Fra norsk side præsenterede man et tankepapir om en forstærket indsats for kapacitetsopbygning i nordisk regi. Der er fra bl.a. FN, EU og andre fora en stigende efterspørgsel efter kapacitetsopbygningsindsatser i skrøbelige stater, og netop de nordiske lande kan tilbyde en reel plug-and-play kapacitet på området. Samtidig kunne det være oplagt at inddrage de baltiske lande i indsatsen, ikke mindst da de selv har nylige erfaringer med egen kapacitets-

opbygning. I det norske forslag lå også en idé om at oprette 'et hold' på 10-20 personer med relevant erfaring, som kunne bidrage med konkret ekspertise.

Alle lande tog godt imod initiativet. Fra finsk side tilføjede man i forhold til inddragelse af de baltiske lande, at Finland i 2014 har formandskabets for det nordisk-baltiske initiativ (NBI). Fra dansk side blev der udtrykt klar støtte til at arbejde videre med initiativet. Danmark har i forvejen bedt alle dele af forsvaret, inklusive ikke mindst Hjemmeværnet, om at se på muligheder for at bidrage til kapacitetsopbygning. Desuden påtænker Danmark at invitere til en mindre konference i efteråret 2014 om erfaringer med kapacitetsopbygning. Fra dansk side var holdningen desuden, at man skulle arbejde i allerede etablerede strukturer og ikke oprette nye bureaukratier.

Operationer

Den finske forsvarsminister bemærkede indledningsvis, at der var et fint samarbejde omkring fælles bidrag til operationer, som det var tilfældet i Afghanistan, OPCW/Syrien og MINUSMA/Mali. Samarbejdet kunne dog fortsat intensiveres, og der kunne findes mekanismer til at effektivisere koordinationen. Danmark roste den store vilje til samarbejde på området og takkede de øvrige lande for indsatsen i forbindelse med den dansk-ledede OPCW-eskorteoperation ud for Syrien. Sverige orienterede om de ca. 250 mand, man for nylig havde fået parlamentarisk godkendelse til at sende til MINUSMA-missionen. Der var enighed om, at deltagelse i fælles operationer både gav konkrete resultater og sendte positive signaler om nordisk samarbejde.

Precision Guided Munition - dansk briefing

Danmark briefede om indsatsen for at skabe et konkret, praktisk samarbejde om fælles indkøb, opbevaring og håndtering af luft-jord ammunition. Arbejdet, der bl.a. var udsprunget af det lavvande i beholdningerne, som var opstået i NATO i forbindelse med operationen i Libyen, skulle ses i ånden af Smart Defence. Tanken var en trinvis tilgang, hvor man startede med aftaler om lån af hinandens ammunition, dernæst fælles indkøb, efterfulgt af fælles opbevaring af nationale lagre og efterhånden delvist fælles puljer og som et slutmål helt fælles puljer. Danmark var i gang med at undersøge mulighederne for deltagelse og havde allerede tilsagn om underskrift af et Letter of Intent fra en række NATO-lande, herunder Norge. Der var i øvrigt ambitioner om at udvide lignende samarbejde til andre ammunitionsområder.

Der var stor interesse fra de øvrige lande, og Danmark fik ros for initiativet, som fra flere sider blev beskrevet som et glimrende eksempel på konkret, brugbart samarbejde, som desuden også var relevant i NATO-partnerskabsøjemed.

NORTAT

Norge præsenterede status på det fælles lufttransportsamarbejde i regi af NORTAT. Også her var der som bekendt tale om et trinvist samarbejde, hvor målet er en bedre udnyttelse af de nordiske C130 transportfly, og hvor visionen er at oprette en fælles nordisk lufttransportkommando. Der var indgået en fælles vedligeholdelsesaftale, hvor det var vurderingen, at man havde opnået en besparelse på 20 – 30 pct. af en samlet udgift på ca. kr. 200 mio. Der var god fremdrift i arbejdet, ikke mindst takket være god støtte fra det politiske niveau, men der var også en vis institutionel træghed. Derfor ville fortsat politisk bevågenhed på området være værdifuld i forhold til fortsat fremdrift.

Fra alle sider blev der efterfølgende udtrykt betydelig tilfredshed med udviklingen i NORTAT, og flere omtalte samarbejdet som et flagskib blandt de konkrete NORDEFKO-projekter. Fra dansk side blev der desuden peget på, at man med fordel kunne synliggøre NORTAT, hvorefter det fra norsk side blev foreslået at udarbejde en fælles artikel, der kunne offentliggøres til efteråret.

Air Meet

Emnet blev ikke taget op på mødet, hvilket nok skyldes at Sverige ikke kan deltage i den tidsperiode, hvor vi fra dansk sideplanlægger tilmelding i 2015. I margenen af mødet blev spørgsmålet drøftet på embedsmandsniveau med Finland, som i lyset af dette ikke pressede på. Det aftaltes på den baggrund, at vi derfor beder de nationale militære myndigheder om at undersøge, hvornår en fælles indsats - fx under dansk lead - vil kunne finde sted.

Fælles nordiske udenrigs- og forsvarsministermøder

Der var alene en kort drøftelse under arbejdsmiddagen, hvor alle ministre udtrykte, at mødet på Island havde været nyttigt. Fra dansk side blev det tilføjet, at denne type fælles møder naturligvis skulle være drevet af behovet og en substantiel dagsorden. Det var på denne baggrund enighed om, at det således kunne kommunikeres til udenrigsministeren at forsvarsministrene var positive over for sådanne møder.

Fra dansk side deltog udover forsvarsministeren afdelingschef Kristian Fischer, adjutant Kristoffer Breindal og specialkonsulent Mogens Christoffersen samt major Christian Øland Hansen fra Forsvarets Materieltjeneste.

Mogens Christoffersen
Specialkonsulent